

Dinleme ve konuşma becerilerine yönelik lisansüstü tezlerin anahtar kelimeleri üzerine bir inceleme: betimsel analiz

Zeynep CİN ŞEKER¹

APA: Cin Şeker, Z. (2020). Dinleme ve konuşma becerilerine yönelik lisansüstü tezlerin anahtar kelimeleri üzerine bir inceleme: betimsel analiz. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (19), 128-140. DOI: 10.29000/rumelide.752206.

Öz

Bu çalışmada Türkçe eğitimi alanında dinleme ve konuşma becerisine yönelik lisansüstü tezlerin anahtar kelimeleri üzerine bir inceleme yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma deseni tercih edilmiştir. Veriler doküman incelemesi ile toplanmıştır. Toplanan veriler, betimsel analizle incelenmiştir. İlk olarak lisansüstü tezlerde kullanılan anahtar kelimeler tespit edilmiş ve bu kelimeler belirlenen temalar altında frekans değerleri ile birlikte sunulmuştur. Bu çalışmada dinleme becerisine yönelik 10 doktora, 38 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 48 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Yüksek lisans tezlerinin 4'ünde anahtar kelime kullanılmadığı için 34 yüksek lisans tezi araştırma kapsamına alınmış ve toplamda 44 tez incelenmiştir. Konuşma becerisine yönelik 7 doktora, 39 yüksek lisans olmak üzere toplam 46 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Yüksek lisans tezlerinin 7'sinde anahtar kelime kullanılmadığı görülmüştür. Bu nedenle 32 yüksek lisans tezi araştırmaya dâhil edilmiştir. Dinleme ve konuşma becerilerini ilişkilendiren 5 lisansüstü tez tespit edilmiştir. Bu tezlerin 3'ü doktora, 2'si ise yüksek lisans tezidir. Tezlerin tamamında anahtar kelime kullanılmıştır. Dinleme becerisine yönelik lisansüstü tezlerde doğrudan dinleme becerisine yönelik 39 farklı anahtar kelime kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Konuşma becerisine yönelik ise 34 farklı anahtar kelime kullanılmıştır. Dinleme becerisine yönelik lisansüstü tezlerde, genel konulara ilişkin anahtar kelimeler sık kullanılmıştır. 'Dinleme becerisi', 'dinleme/izleme becerisi', 'dinleme becerileri', 'dinleme eğitimi', 'dinleme/izleme eğitimi', 'dinleme', 'dinleme türleri' ve 'dinleme etkinlikleri' en çok kullanılan anahtar kelimelerdir. Konuşma becerisine yönelik lisansüstü tezlerde, en sık kullanılan anahtar kelimeler genel konulara ilişkindir. 'Konuşma becerisi', 'konuşma' ve 'konuşma eğitimi' frekans değerleri en yüksek üç anahtar kelimedir.

Anahtar kelimeler: Türkçe eğitimi, dinleme becerisi, konuşma becerisi, lisansüstü tez, anahtar kelime analizi

An examination on the keywords of the postgraduate theses on listening and speaking skills: a descriptive analysis

Abstract

In this study, an examination was made on the keywords of the postgraduate theses on listening and speaking skills in the field of Turkish language education. Qualitative research design was preferred in the study. Data was collected by document analysis. The collected data was examined by descriptive analysis. Firstly, the keywords used in the postgraduate theses were identified and these words were presented together with frequency values under the defined themes. In this study, regarding listening skills, a total of 48 postgraduate theses, including 10 doctoral and 38 master's

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Bölümü, Türkçe Eğitimi ABD (Erzurum, Türkiye), zeynep.seker@atauni.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-0294-2961 [Makale kayıt tarihi: 06.05.2020-kabul tarihi: 20.06.2020; DOI: 10.29000/rumelide.752206]

theses, were reached. Since no keywords were used in 4 of the master's theses, 34 master's theses were included in the research scope and 44 theses were examined in total. Concerning speaking skills, a total of 46 postgraduate theses, including 7 doctoral and 39 master's theses, were reached. 7 of the master's theses did not use keywords. For this reason, 32 master's theses were included in the research. 5 postgraduate theses relating listening and speaking skills were identified. 3 of these theses are doctoral and 2 are master's theses. Keywords were used in all of the theses. It was concluded that 39 different keywords were used for direct listening skills in the postgraduate theses related to listening skill. 34 different keywords were used for speech skills. Keywords related to general topics were frequently used in the postgraduate theses on listening skills. 'Listening skill', 'listening/monitoring skill', 'listening skills', 'listening training', 'listening/monitoring training', 'listening', 'types of listening' and 'listening activities are the keywords that were used the most. The most-commonly used keywords in postgraduate theses on speaking skills are related to general topics. 'Speaking skill, 'speaking' and 'speaking training ' are the three keywords with the highest frequency values.

Keywords: Turkish education, Listening skill, Speaking skill, Graduate thesis, Keyword analysis

Giriş

Dilin en önemli işlevlerinden biri, insanlar arasında bildirişimi sağlamasıdır. Başkan (2003, s. 15) bildirişimi, "Bir gönderici tarafından, öte yandaki bir alıcı üzerinde belli bir etki yaratmak amacı ile adına 'gösterge' denilen, anlam yüklü birimlerden yararlanarak, karşı tarafa belirli bir 'bildiri' ulaştırılması eylemi" olarak tanımlar. Bildirişimin gerçekleşebilmesi için anlamlı göstergeler ve bir amaç gereklidir. İnsanlar arasındaki bildirişim elbette dil dışında farklı biçimlerde de gerçekleşebilir. Ancak "Haberleşme, bildirişme açısından bakacak olursak dünyadaki çeşitli bildirişme dizgelerinin en gelişmişi, en ergini olarak karşımıza yine insan dili çıkar." (Aksan, 2007, s. 13). Bildirişimi dil bağlamında düşündüğümüzde 'anlamlı göstergeler' ifadesinin karşılığı, sözcükleri işaret eder. İnsanların bildirişim gerçekleştirebilmesi için düşünce üretmesi gerekir. Düşüncenin ana malzemesi ise dildir. Dil hem düşünce üretme sürecinin temeli hem de üretilen düşüncenin bildirişim ortamında kullanılabilmesini sağlayan temel bir beceri konumundadır.

Aksan (2007, s. 55) dilin düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan ögeler ve kurallardan yararlanılarak başkalarına aktarılmasını sağlayan, çok yönlü, çok gelişmişi bir dizge olduğunu ifade eder. Bu ifadelerden hareketle dilin, ortak ses ve anlamlarla bildiri üretilmesini ve bildirinin aktarılmasını, aktarılan bildirinin de anlamlandırılmasını sağlayan, ortak anlam ögelerinden oluşan bir yapı olduğunu söyleyebiliriz. Öyleyse bir dili bilmek o dil aracılığıyla düşünüp bildiri üretebilmeyi, üretilen bildiriyi aktarabilmeyi ve aktarılan bildiriye anlamlandırabilmeyi gerektirir.

Bildirişim bağlamında dilin anlatma ve anlama yönü ön plana çıkar. Bildirişimin sözlü olarak sağlandığı durumlarda ise anlatma becerisi olan konuşma ve anlama becerisi olan dinleme ön plana çıkar. Dil becerilerinin gelişimi doğum öncesi dönemde dinleme becerisi ile başlar. Doğum sonrası dönemde ise birey dinleyerek, model alma yoluyla konuşma becerisini kazanır ve geliştirir. Okul ortamında, dinleme ve konuşma becerileri bireyin okul öncesinde kazandığı beceriler olduğu için üzerine durulmayan becerilerdir. Alan yazında özellikle dinleme becerisi unutulmuş, ihmal edilmişi bir beceri olarak görülmektedir (Brown 1954'ten akt. Doğan, 2012, s. 15). Okulda okuma ve yazma becerilerini geliştirmek için verilen çaba konuşma ve dinleme becerilerini geliştirme sürecinde pek

önemsenmemektedir. Oysaki dil becerileri bütüncül bir anlayışla gelişmektedir. Dinleme ve konuşma becerisinin gelişimi, okuma ve yazma becerilerinin kazandırılması sürecinde öğreticilere yardımcı olacaktır. Doğan (2012) çocukların örgün eğitime başladıkları süreçte okuma ve yazma öğretimiyle ilgili etkinliklere ağırlık verilmesinin kabul edilebilir olduğunu ancak bu durumun dinleme ve konuşma becerilerinin sürekli ihmal edilmesini gerektiren bir durum olmadığını vurgulamaktadır.

Dil eğitiminin temel amaçlarından biri anlama (okuma-dinleme) ve anlatma (konuşma-yazma) becerilerini geliştirmektir. Bir dili bilmek o dilde anlamayı ve anladıklarını aktarmayı gerekli kılar. Bu bağlamda dil becerilerinin tamamına gereken önemi vermek gerekir. Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda dil becerilerinin bütüncül olarak ele alınması gerektiği "öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma ile ilgili dil becerilerini ve zihinsel becerileri kazanmaları, bu becerileri kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları, Türkçe sevgisiyle, istek duyarak okuma ve yazma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde yapılandırılmıştır." şeklinde belirtilmiştir (MEB, 2019). Öğrencilerin etkili iletişim kurmalarının üzerinde ayrıca durulması, iletişim becerisinin iki yönü olan dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesinin önemini vurgulamaktadır.

Ana dil olarak Türkçenin öğretiminde okuma ve yazmanın daha fazla önemsenmesi, dinleme ve konuşma becerilerinin ihmal edilmesi akademik çalışmalara da yansıyan bir durumdur. Konuşma becerisinin geliştirilmesi ve ölçülmesi çalışmaları gün geçtikçe artmakla birlikte konuşma becerisinin zihinsel bir faaliyet olmasından kaynaklanan ölçme ve değerlendirme güçlüğü; öğreticilerin yöntem ve teknikler konusundaki yetersizlikleri gibi çeşitli nedenlerden dolayı konuşma becerisi az çalışılan bir dil becerisi olmuştur (Özbay, 2005'ten akt. Potur ve Yıldız, 2016). Aynı şekilde dinlemenin öneminin kısmen anlaşılmasına rağmen diğer beceriler göz önüne alındığında arka planda kaldığı görülmektedir (Özbay ve Melanlıoğlu, 2012). Dinleme becerisi yazılan kitap, makale, bildiri, yüksek lisans tezi, doktora tezi gibi çalışmalarda kendini göstermeye başlamışsa da istenilen seviyeye ulaşamamıştır. (Topçuoğlu Ünal ve Özer, 2014).

Bu araştırmada okuma ve yazma becerileriyle kıyaslandığında daha az akademik çalışma üretilen konuşma ve dinleme becerilerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin anahtar kelimeleri üzerinde bir değerlendirme yapmak amaçlanmıştır. Anahtar kelimeler bir çalışmanın konu alanını ve konuyu ele alış biçimini yansıtan unsurlardan biridir. Anahtar kelimelerle yapılan taramalar, araştırmacıya çok sayıdaki yayın içerisinden kendi çalışmasıyla ilgili olanlarını elde etme imkânı verir. İnternet kullanımının yaygınlaşmasıyla beraber tarama motorlarından anahtar kelimelerle yapılan aramaların, çok kısa zamanda istenilen yayınlara ulaştırması bu kelimelerin önemini bir kat daha artırmıştır (Tatar ve Tatar, 2008).

Alan yazında Türkçe eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezleri inceleyen çalışmalara rastlanmaktadır. Sevim ve Özdemir Erem (2012) Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin başlık ve özetlerine yönelik eleştirel bir değerlendirme, Sevim ve İşcan (2012) lisansüstü tezlerin anahtar kelimelerini üzerine bir değerlendirme, Coşkun, Özçakmak ve Balcı (2012) 1981-2010 yılları arasında yapılan lisansüstü tezler üzerine bir meta-analiz, Yağmur Şahin, Kana ve Varışoğlu (2013) 2000-2011 yılları arasında yapılan lisansüstü tezlerin eğilimleri üzerine inceleme, Büyükikiz (2014) Yabancılar Türkçe eğitimi alanında yapılan tezler üzerine bir inceleme, Kan ve Uzun (2014) Türkçe eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin bulgu, tartışma ve sonuç bölümlerinin ve Kan ve Uzun (2016) yöntem bölümlerinin sözbilimsel yapı özelliklerine yönelik analiz, Özçakmak (2017) 2011-2015 yılları arasında

yapılan lisansüstü tezlerin eğilimleri, Boyacı ve Demirkol (2018) doktora tezleri üzerine inceleme yapmışlardır.

Genel olarak Türkçe eğitimine yönelik lisansüstü çalışmaları değerlendiren araştırmaların yanında Türkçe eğitimi alanında dil becerilerine, dil bilgisi öğretimine, söz varlığına ve yaratıcı dramaya yönelik lisansüstü tezleri inceleyen araştırmalar da bulunmaktadır. Gökçen ve Okur (2018) söz varlığına yönelik lisansüstü tezler üzerine bir inceleme, Gcer ve Aslan (2018) dil bilgisi öğretimine yönelik lisansüstü tezlere yönelik bir meta-analiz, Keşaplı (2019) ise yaratıcı drama ile planlanmış Türkçe eğitimi tezleri üzerine bir değerlendirme yapmışlardır. Okuma ve yazma eğitimine yönelik akademik araştırmaları inceleyen çalışmaların yanında sadece lisansüstü tezleri inceleyen çalışmalar da (Elbir ve Yıldız, 2012; Elbir ve Bağcı, 2013; Değirmeci Gündoğmuş, 2018; Ceran, Aydın ve Onarıcıoğlu, 2018; Kan, 2017; zdemir, 2018; Aydın, 2020;) bulunmaktadır.

Alan yazında konuşma ve dinleme becerilerine yönelik akademik çalışmaları değerlendiren araştırmalar da yer almaktadır. Doğan ve zakmak (2014) dinleme becerisi üzerine yapılan lisansüstü tezleri değerlendirmişlerdir. Potur ve Yıldız (2016) konuşma becerisine yönelik akademik araştırmaların eğilimini araştırmışlardır. Alver ve Taştemir (2017) 2005-2016 yılları arasında konuşma becerisinin eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezleri incelemişlerdir. Kardaş, etinkaya ve Kaya (2018) 2005-2017 yılları arasında dinleme eğitimi üzerine yapılmış akademik çalışmaların eğilimlerini belirlemişlerdir. Kemiksiz (2017) 2007-2016 yılları arasında yayınlanan dinleme becerisine yönelik makalelerin betimsel analizini yapmıştır.

Konuşma ve dinleme becerileri yönelik akademik çalışmaları inceleyen araştırmalara rastlanmış ancak bu çalışmaların çok sayıda olmadığı grlmştir. Bu bağlamda konuşma ve dinleme becerilerine yönelik lisansüstü tezlerin incelenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Konuşma ve dinleme becerilerine yönelik çalışmaların son yıllarda artış göstermesi bu alanda çalışmak isteyen araştırmacıların, bu becerilerle ilgili hangi konuların araştırıldığını tespit etmelerini de önemli hale getirmiştir. Bu bağlamda dinleme ve konuşma becerilerine yönelik lisansüstü tezlerin anahtar kelimelerinin araştırmacılar bu becerilerle ilgili hangi konuların, yöntem/tekniklerin çalışılabileceği noktasında yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın modeli

Bu çalışmada nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Nitel araştırma gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak ifade edilebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 39). Araştırmada, konuşma ve dinleme becerisine yönelik lisansüstü tezlerin anahtar kelimeleri üzerine bir betimleme yapmak amaçlandığı için nitel araştırma deseni tercih edilmiştir.

Verilerin toplanması

Bu araştırmada doküman incelemesi yöntemi kullanılarak veriler toplanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırma kapsamında dinleme ve konuşma becerilerine yönelik tezlerin anahtar kelimeleri üzerine bir değerlendirme yapmak amaçlanmıştır. Araştırmanın verileri Yüksek

Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nin veri tabanı kullanılarak elde edilmiştir. Dinleme ve konuşma becerisine yönelik 2000 yılından sonra yapılan tezler incelenmiştir. Tezlerin tespit edilme sürecinde üç aşamalı bir yol izlenmiştir. İlk olarak tez merkezi ana sayfasında yer alan arama bölümüne 'dinleme', 'dinleme becerisi', 'dinleme eğitimi' ve 'dinleme/izleme' anahtar kelimeleri yazılarak 'aranacak alan' bölümü tez adı olarak belirlenmiş ve arama yapılmıştır. 'Aranacak alan' bölümü tümü olarak seçilmiş ve tekrar arama yapılmıştır. Ardından detaylı arama seçeneği kullanılmış, dizin bölümüne 'dinleme', konu bölümüne ise 'eğitim ve öğretim' seçilerek arama yapılmıştır. Son olarak gelişmiş tarama seçeneği kullanılmış, aranacak kelimelere 'dinleme', 'dinleme becerisi' ve 'dinleme eğitimi' anahtar kelimeleri yazılmış, arama tipi 'içinde geçsin' olarak belirlenerek arama yapılmıştır. Dinleme becerisine yönelik tezleri tarama yöntemi konuşma becerisine yönelik tezleri tararken de aynı şekilde uygulanmıştır. Konuşma becerisine yönelik tarama yaparken 'konuşma', 'konuşma becerisi' ve 'konuşma eğitimi' anahtar kelimeleri kullanılmıştır. Yapılan aramalar sonucunda dinleme becerisine yönelik 10 doktora, 38 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 48 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Yüksek lisans tezlerinin 4'ünde anahtar kelime kullanılmadığı tespit edildiğinden 34 yüksek lisans tezi araştırma kapsamına alınmış ve toplamda 44 tez incelenmiştir. Konuşma becerisine yönelik 7 doktora, 39 yüksek lisans olmak üzere toplam 46 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Yüksek lisans tezlerinin 7'sinde anahtar kelime kullanılmadığı görülmüştür. Bu nedenle 32 yüksek lisans tezi araştırmaya dâhil edilmiştir. Dinleme ve konuşma becerilerini ilişkilendiren 5 lisansüstü tez tespit edilmiştir. Bu tezlerin 3'ü doktora, 2'si ise yüksek lisans tezidir. Tezlerin tamamında anahtar kelime kullanılmıştır. Tezlerin en son tarandığı tarih 20.04.2020'dir.

Verilerin analizi

Doküman incelemesi yöntemiyle toplanan veriler, betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Betimsel analizde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analiz dört aşamadan oluşur:

Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma

Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi

Bulguların tanımlanması

Bulguların yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Çalışmada öncelikle dinleme ve konuşma becerilerine yönelik tezler ile dinleme ve konuşma becerilerinin ikisini de kapsayan tezlere ulaşılmıştır. Daha sonra tezlerin anahtar kelimeleri belirlenen temalara göre gruplandırılmış ve frekans değerleri belirlenmiştir. Birbiri ile anlam açısından aynı olan ancak kelime veya ek farklılığı olan anahtar kelimeler birlikte ele alınmış, frekans değerleri birleştirilmiştir.

Araştırmanın sınırlılıkları

Lisansüstü tezleri tespit etmeye yönelik arama sonuçlarında doğrudan dinleme ve konuşma becerisine yönelik tezler ve dinleme-konuşma becerisini birlikte ele alan tezler araştırmaya dâhil edilmiştir. Temel dil becerilerini, dinleme ve konuşma becerisi ile diğer dil becerilerini ilişkilendiren çalışmalar araştırmaya dâhil edilmemiştir. Bunun nedeni ise diğer dil becerilerine oranla daha az ele alınan dinleme ve konuşma becerilerini doğrudan ele alan çalışmaların anahtar kelimeleri üzerine bir tespit

yapmaktır. Aynı zamanda doğrudan bu beceriler üzerine çalışma yapmak isteyen araştırmacılara daha net bir görünüm sunmaktır.

Araştırmada Türkçe eğitimi bölümlerinde hazırlanan tezler incelenmiştir. Sınıf Eğitimi, Eğitim Bilimleri, Okul ncesi Eğitimi, Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi ve Yabancılar Türkçe Eğitimi ana bilim dallarında yapılan dinleme ve konuşma becerisine yönelik tezler kapsam dışı tutulmuştur.

Geçerlik ve güvenirlik

Araştırmanın geçerlik ve güvenirliğini sağlamak amacıyla araştırmacı tarafından tespit edilip betimsel analiz yöntemi ile tasnif edilen anahtar kelimeler, bir alan uzmanının görüşüne sunulmuştur. Alan uzmanının görüşleri doğrultusunda bazı anahtar kelimeler belirlenen temalara eklenmiştir. Anahtar kelimelerin betimsel analizinde araştırmacı ile alan uzmanının ortak görüşü dikkate alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde konuşma ve dinleme becerilerine yönelik lisansüstü tezlerin anahtar kelimeleri ile konuşma ve dinleme becerilerinin ikisini de kapsayan lisansüstü tezlerin anahtar kelimelerine yer verilmiştir. Anahtar kelimeler frekans değerleri dikkate alınarak tabloladıştırılmıştır.

Tablo 1. Dinleme becerisine yönelik tezlerde doğrudan dinleme becerisi ile ilişkili anahtar kelimeler

Sıra	Anahtar kelimeler	f	Sıra	Anahtar kelimeler	f
1.	Dinleme becerisi- Dinleme/izleme becerisi- Dinleme becerileri	24	18.	Seçici dinleme	1
2.	Dinleme eğitimi- Dinleme/izleme eğitimi	21	19.	Katılımlı dinleme	1
3-	Dinleme	12	20.	Dinleme edimi	1
4.	Dinleme etkinlikleri	8	21.	Etkin dinleme	1
5.	Dinleme türleri	5	22.	Katılımsız dinleme	1
6.	Dinleme stratejileri	4	23.	Dinleyici sorumluluğu	1
7.	Dinlediğini anlama	3	24.	Dinleme/izleme yöntem ve teknikleri	1
8.	Dinleme kaygısı	3	25.	Dinleme stilleri	1
9.	Eleştirel dinleme/izleme-Eleştirel dinleme	3	26.	Dinleme güçlükleri	1
10.	Dinlemeye yönelik tutum	2	27.	Dinleme güçlükleri belirleme anketi	1
11.	Etkili dinleme	2	28.	Dinleme problemleri	1
12.	Dinleme z yeterliği	2	29.	Ortaokulda dinleme sorunları	1
13.	Dinleme metinleri	2	30.	Dinleme stratejileri ğretimi	1
14.	Not alarak dinleme tekniği-Not alarak dinleme	2	31.	Dinleme gelişimi	1
15.	Ayırt edici dinleme	1	32.	Müstakil dinleme metinleri	1
16.	Dinlediğini hatırlama	1	33.	Seslendirilmiş dinleme metinleri	1
17.	Kapsamlı dinleme	1	34.	Dinleme başarısı	1

Tablo incelendiğinde dinleme becerisine yönelik lisansüstü tezlerde dinleme becerisi ile doğrudan ilişkili 39 farklı anahtar kelime kullanılmıştır. ‘Dinleme becerisi’, ‘dinleme/izleme becerisi’ ve ‘dinleme

becerileri' anahtar kelimeleri bir arada ele alınmış ve frekans değeri 24 olarak tespit edilmiştir. En sık kullanılan anahtar kelimelerin frekans değerleri 'dinleme eğitimi' ve 'dinleme/izleme eğitimi' 21, 'dinleme' 12 ve 'dinleme etkinlikleri' 8'dir. Genel olarak dinleme türlerini temsil eden anahtar kelime 'dinleme türleri'dir ve frekans değeri 5'tir. 'Dinleme kaygısı' ve 'dinleme stratejileri' ve 'dinlediğini anlama' birden fazla kullanılan anahtar kelimelerdedir. Dinleme yöntem ve tekniklerinden 'eleştirel dinleme', 'etkin dinleme' ve 'not alarak dinleme' birden fazla kullanılmış anahtar kelimelerdendir.

Tablo 2. Dinleme becerisine yönelik tezlerde doğrudan dinleme becerisi ile ilişkili olmayan anahtar kelimeler

Sıra	Anahtar kelimeler	f	Sıra	Anahtar Kelimeler	f
1.	Türkçe öğretimi	6	33.	Veli görüşleri	1
2.	İlköğretim ikinci kademe- Ortaokul	5	34.	Bilgi sorusu	1
3.	Türkçe eğitimi	4	35.	Çıkarım sorusu	1
4.	Üstbilis stratejileri	2	36.	Eleştirel düşünme sorusu	1
5.	Öğretmen görüşleri	2	37.	Tutum ölçeği	1
6.	Öğrenci görüşleri	2	38.	Bilgilendirici metin	1
7.	Çocuk edebiyatı	2	39.	Olaya dayalı metin	1
8.	Özetleme stratejileri	2	40.	Eleştirel düşünme	1
9.	Türkçe dersi	2	41.	Temel dil becerileri	1
10.	İzleme	1	42.	Ortaokul öğrencileri	1
11.	İşbirlikli öğrenme	1	43.	Empati	1
12.	Öğrenme	1	44.	İletişim	1
13.	Öğrenme stili	1	45.	Basılı öğretim materyalleri	1
14.	7. Sınıf öğrencileri	1	46.	6-8. Sınıflar Türkçe öğretim programı	1
15.	Üstbilis	1	47.	Eğitimde teknoloji kullanımı	1
16.	Elves tekniği	1	48.	Eba	1
17.	Strateji	1	49.	Türkçe dersi öğretim programı	1
18.	Not alma	1	50.	Program değerlendirme	1
19.	Öğrenme stilleri	1	51.	Ana dili eğitimi	1
20.	Masal	1	52.	Üst düzey bilişsel beceriler	1
21.	Not alma teknikleri	1	53.	Bloom taksonomisi	1
22.	Zihin haritalama tekniği	1	54.	Çocuk kitapları	1
23.	Özetleme	1	55.	Etkinlik	1
24.	Ters yüz sınıf yöntemi	1	56.	Başarı	1
25.	Aktif öğrenme teknikleri	1	57.	Türkçe dersine yönelik tutum	1
26.	Sorgulama	1	58.	Özyeterlik	1
27.	Öğrenci	1	59.	Yarı deneysel çalışma	1
28.	Anlama	1	60.	Eylem araştırması	1
29.	Kaygı	1	61.	Nitel araştırma	1
30.	Stil	1	62.	Durum çalışması	1
31.	Çoklu ortam	1	63.	Görüşme	1
32.	Multimedya	1	64.	Doküman incelemesi	1

Tablo 2 incelendiğinde dinleme becerine yönelik tezlerde doğrudan dinleme becerisi ile ilişkili olmayan 65 farklı anahtar kelime kullanıldığı görülmektedir. En sık kullanılan anahtar kelimeler ve frekans değerleri ‘Türkçe ğretimi’ 6 , ‘İlköğretim ikinci kademe-Ortaokul’ 5 ve ‘Türkçe eğitimi’ 4’tür. ‘stbiliş stratejileri’ ve ‘zetleme stratejileri’ anahtar kelimelerinin frekans değerleri 2’dir. Bu bağlamda dinleme becerisine yönelik tezlerde bu iki stratejinin önemsendiği söylenebilir.

Tablo 3. Konuşma becerisine yönelik tezlerde doğrudan konuşma becerisi ile ilişkili anahtar kelimeler

Sıra	Anahtar kelimeler	f	Sıra	Anahtar kelimeler	f
1.	Konuşma becerisi	21	18.	Konuşma z yeterliği	1
2.	Konuşma	12	19.	Konuşmaya yönelik tutum	1
3.	Konuşma eğitimi	12	20.	Sözlü anlatım öz yeterliği	1
4.	Konuşma kaygısı	8	21.	Boğumlama yanlışları	1
5.	Hazırlıksız konuşma	5	22.	Söyleyiş yanlışları	1
6.	Sözlü anlatım	3	23.	Telaffuz	1
7.	Hazırlıklı konuşma	2	24.	Artikülasyon	1
8.	Diksiyon eğitimi	2	25.	Ses bilgisi	1
9.	Konuşma becerisi etkinlikleri	1	26.	Sesbilim	1
10.	Konuşma eğitimi dersi	1	27.	Sesletim	1
11.	Konuşma türleri	1	28.	Akıcılık sorunu	1
12.	Konuşma kazanımları	1	29.	Söyleyiş	1
13.	Konuşma süreci	1	30.	Ses eğitimi	1
14.	Konuşma becerisi yeterliği	1	31.	Metin seslendirme	1
15.	Doğal konuşma	1	32.	Vurgu	1
16.	Etkili ve güzel konuşma	1	33.	Ton	1
17.	Konuşma problemleri	1	34.	Fonetik	1

Tablo 3’e göre konuşma becerisine yönelik tezlerde doğrudan konuşma becerisi ile ilişkili 34 farklı anahtar kelime kullanıldığı görülmektedir. ‘Konuşma becerisi’ tezlerde en çok kullanılan anahtar kelime olmakla birlikte frekans değeri 21’dir. ‘Konuşma’ ve ‘konuşma eğitimi’ en çok kullanılan ikinci anahtar kelimelerdir ve frekans değerleri 12’dir. Tabloya göre ‘konuşma kaygısı’ anahtar kelimesi de en sık kullanılan anahtar kelimelerden biridir ve frekans değeri 8’dir. Bu durum, konuşma kaygısının lisansüstü tezlerde ele alınan ve üzerinde durulan bir konu olduğunu göstermektedir. Konuşma türleri ile ilişkili birden çok kullanılan anahtar kelimeler ise ‘hazırlıksız konuşma’ (5) ve ‘hazırlıklı konuşma’ (2) kelimeleridir. Bu bulgudan hareketle konuşma türlerine yönelik lisansüstü çalışmaların hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma türleri üzerinde yoğunlaştığı ve diğer konuşma türlerinin ihmal edildiği söylenebilir.

Tablo 4. Konuşma becerisine yönelik tezlerde doğrudan konuşma becerisi ile ilişkili olmayan anahtar kelimeler

Sıra	Anahtar kelimeler	f	Sıra	Anahtar kelimeler	f
1.	Türkçe eğitimi	5	34.	Aktif ğrenme	1
2.	Türkçe ğretimi	3	35.	Drama yöntemi	1
3.	Yaratıcı drama	2	36.	Bilişsel farkındalık	1
4.	Türkçe dersi ğretim programı	2	37.	Strateji eğitimi	1

5.	Tekerleme	2	38.	Türkçe öğretmeni	1
6.	Ortaokul öğrencileri	2	39.	Doğrudan öğretim modeli	1
7.	Mikro öğretim tekniği	2	40.	İlköğretim 2. Kademe	1
8.	Temel dil becerileri	2	41.	İş birliğine dayalı öğrenme	1
9.	Radyo tiyatrosu	1	42.	Jigsaw (II) tekniği	1
10.	Dış yapı unsurları	1	43.	Duygu	1
11.	Yaratıcılık	1	44.	Akademik çelişki tekniği	1
12.	2. Kademe	1	45.	Türkçe dersine yönelik tutum	1
13.	Yöntem/teknikler	1	46.	Türkçe dersi	1
14.	Öğretmen görüşleri	1	47.	Görsel okuryazarlık	1
15.	Öz değerlendirme	1	48.	Görsel unsurlar	1
16.	Video	1	49.	15. Yüzyıl	1
17.	Yapılandırıcılık	1	50.	Divanlar	1
18.	Etkileşimli öğretim stratejisi	1	51.	Bağdaşıklık	1
19.	Doğrudan öğretim stratejisi	1	52.	Tutarlılık	1
20.	Öğretmen adayları	1	53.	Ortaokul	1
21.	Türkçe	1	54.	Öyküleyici anlatım	1
22.	Dil	1	55.	Açıklayıcı anlatım	1
23.	Yaş	1	56.	Öz yeterlik	1
24.	Sınıf	1	57.	Rol alma modeli	1
25.	Cinsiyet	1	58.	Otantik video	1
26.	Televizyon dili	1	59.	5E öğrenme modeli	1
27.	Kaygı	1	60.	Mikro öğretim	1
28.	Korku	1	61.	7. Sınıf öğrencileri	1
29.	Yanıltmacalar	1	62.	Gerekçeleştirme	1
30.	Türkçe öğretmen adayları	1	63.	Dayanaklandırma	1
31.	Türkçe ders kitapları	1	64.	Argümantasyon	1
32.	Geçerlik	1	65.	Argüman	1
33.	Güvenirlilik	1			

Tablo 4 incelendiğinde konuşma becerisine yönelik tezlerde doğrudan konuşma becerisi ile ilişkili olmayan 65 farklı anahtar kelime kullanıldığı görülmektedir. En sık kullanılan anahtar kelimeler ve frekans değerleri ‘Türkçe eğitimi’ 5 ve ‘Türkçe öğretimi’ 3’tür. ‘Yaratıcı drama’, ‘Türkçe dersi öğretim programı’, ‘tekerleme’, ‘ortaokul öğrencileri’, ‘mikro öğretim tekniği’ ve ‘temel dil becerileri’ birden fazla kullanılan anahtar kelimelerdir.

Tablo 5. Dinleme ve konuşma becerisini birlikte ele alan tezlerde kullanılan anahtar kelimeler

Sıra	Anahtar Kelime	f
1.	Konuşma eğitimi	1
2.	Telaffuz	1
3.	Vurgu	1

4.	Tonlama	1
5.	Dinleme destekli ğretim	1
6.	Dil bilgisi kurallarına bağlı ğretim	1
7.	Konuşma becerisi	1
8.	Yaratıcı drama	1
9.	Dinleme/izleme	1
10.	Eğitsel oyun	1
11.	Model	1
12.	Aktif ğreme	1
13.	Türkçe konuşma becerisi	1
14.	Konuşma kaygısı	1
15.	Dinleme becerisi	1
16.	Dinleme başarısı	1
17.	İkna	1
18.	İkna edici iletişim	1
19.	Eğitimde iletişim	1
20.	Öğretmen ğrenci iletişimi	1
21.	Sözlü iletişim	1
22.	Dinleme	1
23.	Konuşma	1
24.	Türkçe ders kitabı	1

Dinleme ve konuşma becerilerinin birlikte ele alındığı tezlerde kullanılan anahtar kelimeler incelendiğinde, tezlerin iletişim konusunda yoğunlaştığı görülmektedir. Dinleme ve konuşma becerilerinin iletişim bağlamındaki ilişkisinin tez çalışmalarında da konu olarak ele alındığı söylenebilir.

Sonuç ve tartışma

Dinleme ve konuşma becerilerine yönelik lisansüstü çalışmaların anahtar kelimeleri üzerine bir değerlendirme yapmayı amaçlayan bu çalışmada dinleme becerisine yönelik 10 doktora, 38 yüksek lisans tezi olmak üzere toplam 48 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Yüksek lisans tezlerinin 4'nde anahtar kelime kullanılmadığı için 34 yüksek lisans tezi araştırma kapsamına alınmış ve toplamda 44 tez incelenmiştir. Konuşma becerisine yönelik 7 doktora, 39 yüksek lisans olmak üzere toplam 46 lisansüstü teze ulaşılmıştır. Yüksek lisans tezlerinin 7'sinde anahtar kelime kullanılmadığı grlmştir. Bu nedenle 32 yüksek lisans tezi araştırmaya dâhil edilmiştir. Dinleme ve konuşma becerilerini ilişkilendiren 5 lisansüstü tez tespit edilmiştir. Bu tezlerin 3' doktora, 2'si ise yüksek lisans tezidir. Tezlerin tamamında anahtar kelime kullanılmıştır. zdemir (2018) okuma becerisine yönelik lisansüstü araştırmaların eğilimlerini incelediği çalışmasında Türkçe eğitimi alanında okuma becerisine yönelik 146 teze ulaştığını ifade etmiştir. Tok ve Potur (2015) ise 2010-2014 yılları arasında yayınlanan yazma becerisine yönelik akademik çalışmaların eğilimlerini inceledikleri araştırmalarında, yazma becerisine yönelik 126 yüksek lisans ve 38 doktora tezine ulaşmışlardır. Potur ve Yıldız (2016) 2011-2015 yılları arasında sadece konuşma becerisine yönelik 14 yüksek lisans ve 10 doktora olmak üzere 24 lisansüstü tez tespit etmişlerdir. Doğan ve zakmak (2014) dinleme becerisine yönelik 1998-

2013 yılları arasında yapılan lisansüstü tezlerin eğilimlerini inceledikleri çalışmalarında doğrudan dileme becerisine yönelik 14 teze ulaşmışlardır. Araştırmaların temel aldıkları zaman aralığı farklı olsa da okuma ve yazma becerilerine yönelik lisansüstü tez sayısı, dinleme ve konuşma becerisine yönelik tez sayısından daha fazladır. Bu dinleme ve konuşma becerisinin eğitime yaklaşım biçimi ile doğru orantılı bir sonuçtur.

Dinleme becerisine yönelik lisansüstü tezlerde doğrudan dinleme becerisine yönelik 39 farklı anahtar kelime kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Konuşma becerisine yönelik ise 34 farklı anahtar kelime kullanılmıştır. Sevim ve İşcan (2012) 2005-2010 yılları arasında Türkçe eğitimi alanında yazılan 335 yüksek lisans tezinin anahtar kelimelerini inceledikleri çalışmalarında okuma becerisine yönelik 42, yazma becerisine yönelik 52 farklı anahtar kelime tespit ederken dinleme becerisine yönelik 10, konuşma becerisine yönelik ise 9 farklı anahtar kelime tespit etmişlerdir. Farklı anahtar kelime sayısının azlığı, dinleme ve konuşma becerisine yönelik lisansüstü tezlerin nicelik olarak az olması ile ilgilidir. Bu çalışmada dinleme ve konuşma becerisine yönelik farklı anahtar kelime sayısındaki artış, hem yüksek lisans ve doktora tezlerinin bir arada ele alınmasıyla hem de son on yılda bu beceri alanlarına yönelik tez sayısındaki artışla ilgili olabilir.

Dinleme becerisine yönelik lisansüstü tezlerde, genel konulara ilişkin anahtar kelimeler sık kullanılmıştır. 'Dinleme becerisi', 'dinleme/izleme becerisi', 'dinleme becerileri', 'dinleme eğitimi', 'dinleme/izleme eğitimi', 'dinleme', 'dinleme türleri' ve 'dinleme etkinlikleri' en çok kullanılan anahtar kelimelerdir. 'Dinleme kaygısı', 'dinleme stratejileri' ve 'dinlediğini anlama' da birden fazla kullanılan anahtar kelimelerdendir. Dinleme yöntem ve tekniklerinden 'eleştirel dinleme', 'etkin dinleme' ve 'not alarak dinleme' birden fazla kullanılmış anahtar kelimelerdendir Kardeş, Çetinkaya ve Kaya (2018) da çalışmalarında 2005-2017 yıllarında yayımlanan dinleme becerisine yönelik akademik çalışmaların 18 temel konuda toplandığını belirlemişlerdir. Dinleme becerisi ile ilişkili akademik çalışmalarda konuların işlenme sıklığına göre dinlediğini anlama, dinleme öğretimi, dinleme strateji/yöntem/teknikleri/türleri, dinleme etkinlikleri, dinleme sorunları, dinlemeye yönelik görüşler biçiminde sıralandığını ifade etmişlerdir. Kemiksiz (2017) ise dinleme becerisi çalışmalarının konu dağılımlarının dinleme strateji/yöntem/teknikleri üzerinde yoğunlaştığını belirtmiş. Kemiksiz, dinleme becerisinin geliştirmesinde hangi strateji/yöntem/tekniklerin etkili olduğunu ölçmeye öncelik verildiğini ve dolayısıyla bu konu başlığının daha çok öne çıkmış olabileceğini ifade etmiştir.

Konuşma becerisine yönelik lisansüstü tezlerde, en sık kullanılan anahtar kelimeler genel konulara ilişkindir. 'Konuşma becerisi', 'konuşma' ve 'konuşma eğitimi' frekans değerleri en yüksek üç anahtar kelimedir. En sık kullanılan bir diğer anahtar kelime ise 'konuşma kaygısı'dır. Konuşma becerisine yönelik tezlerde en çok ele alınan konulardan birinin konuşma kaygısı olduğu söylenebilir. 'Hazırlıksız konuşma', 'sözlü anlatım', 'hazırlıklı konuşma' ve 'diksiyon eğitimi' birden fazla kullanılan anahtar kelimelerdir. Anahtar kelimelerin frekans değerlerinden hareketle, lisansüstü tezlerin konuşma türleri bağlamında, hazırlıklı ve hazırlıksız konuşmaya yoğunlaştığı söylenebilir. Konuşma becerisine yönelik akademik çalışmalar üzerine inceleme yapan araştırmaların azlığı bu sonucun tartışılması açısından yeterli bilgiye ulaşmayı engellemiştir. Ancak alan yazında Türkçe eğitimi bağlamında konuşma becerisine yönelik lisansüstü tezlerin eğilimlerini inceleyen Potur ve Yıldız (2016) da benzer bir sonuca ulaşmışlardır. Araştırmacılar, konuşma becerisine yönelik tezlerin eğilimlerinin konuşma becerisinin incelenmesi ve geliştirilmesi, yöntem/strateji ve konuşma kaygısı biçiminde sıralandığını ifade etmişlerdir. Aynı zamanda araştırmacıların, konuşma becerisinin geliştirilmesi için çeşitli yöntem ve stratejiyi kullanmaya çalıştıkları ve özellikle drama yöntemini ön plana çıkarttıklarını ifade etmişlerdir. Bu çalışmada da 'yaratıcı drama' anahtar kelimesinin de birden fazla kullanıldığı tespit edilmiştir.

Sonuç olarak dinleme ve konuşma becerilerine yönelik lisansüstü tezlerin anahtar kelimeleri incelendiğinde lisansüstü tezlerin sayıca az olduğu görülmüştür. Tezlerde çoğunlukla dinleme ve konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik konuların tercih edildiği tespit edilmiştir. Bu bağlamda dinleme ve konuşma becerisini geliştirmek için daha fazla yöntem ve tekniğin işe koşulduğu çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Dinleme türlerine yönelik tezlerin not olarak dinleme, eleştirel dinleme ve etkili dinleme üzerinde yoğunlaştığı, konuşma türlerine yönelik tezlerin ise hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma üzerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Dileme ve konuşma becerisi üzerine çalışacak araştırmacılar farklı dinleme ve konuşma türleri üzerinde araştırma konularını Őekillendirebilirler.

Kaynakça

- Aksan, D. (2007). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Alver, M. ve Taştemir, L. (2017). Konuşma becerisi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(3), 451-462.
- Aydın, B. (2020). Türkiye'de eleştirel okuma konusunda yapılmış lisansüstü tezlerin incelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (18), 76-87.
- Başkan, . (2003). *Bildirilişim insan-dili ve tesi*. İstanbul: Multilingual.
- Boyacı, S. ve Demirkol, S. (2018). Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 512-531.
- Büyükikiz, K. (2014). Yabancılarla Türkçe ğretimi alanında hazırlanan lisansüstü tezler üzerine bir inceleme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(25), 203-213.
- Ceren, D., Aydın, M. ve Onarıcıoğlu, A. S. (2018). Okuma eğitimi üzerine yapılan tezlerde eğilimler: bir içerik analizi alışması. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 2377-2392.
- Coşkun, E., zakmak, H. ve Balcı, A. (2012). Türkçe eğitiminde eğilimler: 1981-2010 yılları arasında yapılan tezler üzerine bir meta-analiz alışması. Engin Yılmaz vd. (Ed.), *Türkçenin Eğitimi ğretimi üzerine çalışmalar* içinde. (204-212). Ankara: Pegem Akademi.
- Değirmenci Gündoğmuş, H. (2018). Okuduğunu anlama ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Turkish Studies*, 13(3), 899-910.
- Doğan, Y. (2012). *Dinleme eğitimi*. Ankara: Pegem A.
- Doğan, Y. ve zakmak, H. (2014). Dinleme becerisinin eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 90-99.
- Elbir, B. ve Yıldız, H. (2012). İlköğretim yazma eğitimi üzerine yapılan lisansüstü çalışmalarının değerlendirilmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, 30, 1-11.
- Elbir, B. ve Bağcı, C. (2013). Birinci ve ikinci kademe okuma eğitimi üzerine yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 229-247.
- Gen, G. ve Okur, A. (2015). Ortaokula yönelik söz varlığı araştırmalarının incelenmesi: tezler. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(1), 64-79.
- Ger, A. ve Arslan, S. (2018). Türkiye'de dil bilgisi ğretimi üzerine hazırlanan lisansüstü tezler hakkında bir meta-analiz alışması. *Kırıkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 107-122.
- Kan, M. O. (2017). Türkiye'de akademik yazma alanında yapılan lisansüstü tezler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 1037-1048.
- Kan, M. O. ve Uzun, G. L. (2014). Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin bulgular, tartışma, sonuç bölümlerine ilişkin sözbilimsel yapı zellikleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(3), 1-19.

- Kan, M. O. ve Uzun, G. L. (2016). Türkçe Eğitimi Alanındaki Yüksek Lisans Tezlerinin Yöntem Bölümlerine İlişkin Sözbilimsel Yapı Özellikleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 331-343.
- Kardaş, M. N., Çetinkaya, V. ve Kaya, M. (2018). 2005-2017 yılları arasında dinleme eğitimi üzerine yapılmış akademik çalışmaların eğilimleri üzerine bir araştırma. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 21-32.
- Kemiksiz, Ö. (2017). Dinleme becerisi üzerine yazılan makalelerin değerlendirilmesi. *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 5(1), 511-531.
- Keşaplı, G. (2019). Yaratıcı dramayla planlanmış Türkçe eğitimi ve öğretimi alanındaki lisansüstü çalışmalara genel bir bakış. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 77-94.
- MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (ilkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar için)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Özbay, M. ve Melanlıoğlu, D. (2012). Türkçe öğretim programlarının dinleme becerisi bakımından değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 7(1), 87-97.
- Özçakmak, H. (2017). Türkçe eğitimi lisansüstü araştırmalarında yeni yönelimler (2011-2015). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(3), 1607-1618.
- Özdemir, S. (2018). Okumaya ilişkin lisansüstü araştırmaların eğilimleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 1161-1178.
- Potur, Ö ve Yıldız, N. (2016). Konuşma becerisi alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimleri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, (18), 27-40.
- Sevim, O. ve İşcan, A. (2012). Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde geçen anahtar kelimelere dönük bir içerik analizi. *Turkish Studies*, 7(1), 1863-1873.
- Sevim, O. ve Özdemir Erem, H. (2012). Türkçe eğitimi alanındaki yüksek lisans tezlerinin başlıklarına ve özetlerine eleştirel bir bakış. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(3) s. 174-186,
- Tatar, E. ve Tatar, E. (2008). Fen bilimleri ve matematik eğitimi araştırmalarının analizi-1: anahtar kelimeler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(16), 89-103.
- Tok, M. ve Potur, Ö. (2015) Yazma eğitimi alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimleri (2010-2014 Yılları). *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(4), 1-25.
- Topçuoğlu Ünal, F. ve Özer, F. (2014). Türkçe öğretiminde dinleme becerisi ile ilgili kaynakça çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 203-218.
- Yağmur-Şahin, E., Kana, F. ve Varışoğlu, B. (2013). Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *International Journal of Human Sciences*, 10(2), 356-378.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.